

ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

Digital Citizenship of Schools' Administrators in Piyamit United Campus under Secondary Educational Service Area Office 4

บังอร ปัสมะริสสา และ ศิริพงษ์ เสาภายน

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Bangorn Pasmalisa and Siriphong Sauphayana

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: bangorn@tbs.ac.th

*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามตำแหน่งและระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจในการดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในโรงเรียนสหวิทยาเขต จำนวน 234 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย การเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท ที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ

จากการศึกษาพบว่า ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร ตามความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับมาก โดยครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเคารพตนเองและผู้อื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีตำแหน่ง ครู คศ.2-ครู คศ.4 มีความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย-ครู คศ.1 นอกนั้นไม่แตกต่าง และครูที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบันต่างกันมีความคิดเห็นต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเคารพตนเองและผู้อื่น และด้านการให้ความรู้แก่ตนเองและผู้อื่นแตกต่างกัน นอกนั้นไม่แตกต่าง

* วันที่รับบทความ: 4 กุมภาพันธ์ 2564; วันแก้ไขบทความ 3 มีนาคม 2564; วันตอบรับบทความ: 4 มีนาคม 2564

Received: February 4, 2021; Revised: March 3, 2021; Accepted: March 4, 2021

คำสำคัญ: ความเป็นพลเมืองดิจิทัล; พลเมืองที่ดี; ยุคดิจิทัล; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstracts

This research aimed to study and compare Digital Citizenship of Schools' Administrators in Piyamit United Campus under Secondary Educational Service Area Office 4 classified by positions and durations of work in the current schools. This research was a survey research conducted on a sample of 234 teachers in United Campus, obtained by simple random sampling. Data were collected from Likert's 5-level rating scale questionnaire with reliability coefficient of .96. The data were analyzed using descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation, T-value analysis and one-way analysis of variance. When statistically significant differences were found at the .05 level, the mean scores were used as pairs, using the Scheffé's Post-hoc Comparison test.

The study revealed that digital citizenship of the schools' administrators in Piyamit United Campus according to the teachers' opinions was of high levels while teachers in different positions had indifferent overall opinions on the digital citizenship of schools' administrators in Piyamit United Campus under Secondary Educational Service Area Office 4. When considered each aspect individually, it was found that the aspect of self-respect and others were statistically different at the .05 level while teachers with the position of K 2 teachers - K 4 teachers had higher opinions than those with the position of assistant teachers – K 1 teachers. No differences were found in other aspects. And teachers with different duration of work in the current schools had significantly different opinions on the digital citizenship of schools' administrators as a whole at the .05 level. When considered each aspect individually, it was found that the aspect of self-respect and others and the aspect of self-educate and others were different. No differences were found in other aspects.

Keywords: Digital Citizenship, Good Citizen, Digital Era, School Administrators

บทนำ

โลกเข้าสู่ยุคระบบเศรษฐกิจและ สังคมดิจิทัลที่เทคโนโลยีดิจิทัลจะไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสนับสนุนการทำงานเฉกเช่นที่ผ่านมา หากแต่จะหลอมรวมเข้ากับชีวิตคนอย่างแท้จริง และจะเปลี่ยนโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ กระบวนการผลิต การค้า การบริการ และกระบวนการทางสังคมอื่นๆ รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ไปอย่างสิ้นเชิง ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีความต้องการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559 : 124) นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม ซึ่งสื่อดิจิทัลเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการใช้ชีวิต โทรศัพท์ มือถือ และคอมพิวเตอร์กลายเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวันของทุกคน รวมทั้งการใช้เวลาในการอยู่กับจอมือถือ หรือทำงานหน้าจอคอมพิวเตอร์ เพราะการติดต่อสื่อสารที่มีความหลากหลาย และการแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ทุกที่ ทุกเวลา อาจกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเปลี่ยนแปลงรูปแบบต่างๆ ในการดำรงชีวิตอย่างมากทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และการเมือง ความท้าทายใหม่ที่เป็นผล

จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล ที่มีเทคโนโลยีเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาที่จะต้องรับมือกับการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่มีความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในขณะที่ครู และผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นผู้อพยพทางเทคโนโลยี (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2562 : 140)

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นผู้นำของครูและนักเรียนจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ และกำหนดแนวทางในการนำเทคโนโลยีเข้ามาสู่สถานศึกษาสู่ห้องเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ๆ ทั้งของนักเรียนและครู ซึ่งอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี และส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในประเด็นทางสังคม จริยธรรม และกฎหมาย ตลอดจนความรับผิดชอบในสิ่งที่เกี่ยวข้องเพื่อวิวัฒนาการของวัฒนธรรมดิจิทัล ซึ่งจะยิ่งช่วยให้การที่จะพัฒนาพลเมืองของชาติ ให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัลนั้นเป็นไปได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น (ISTE, 2009) ดัง Meghan Bogardus Cortez (2017 : online) กล่าวไว้ว่า การสอนการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนต้องการคำแนะนำจากครูและการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้ความสำคัญการจัดไว้ในหลักสูตร นับเป็นความท้าทายรับการเปลี่ยนแปลงในอัตราที่รวดเร็ว และยากต่อการไล่ตามให้ทันด้วยมาตรการป้องกันและลดความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ต UNESCO (2015 : 3) ระบุวิธีการเชิงรุกจะให้ความรู้แก่นักเรียน ครู และผู้ปกครองเกี่ยวกับความรู้ดิจิทัล และความเป็นพลเมืองดิจิทัลนั้น นั่นคือการเป็นพลเมืองที่ดีในโลกดิจิทัล ดังนั้นเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ จึงจำเป็นต้องเตรียมพลเมืองให้พร้อมเพื่อก้าวเข้าสู่ความเป็นพลเมืองดิจิทัล นั่นเอง (ERIC and Jared, 2014 : 210)

Mike Ribble (2011: 15) ได้ให้นิยามความเป็นพลเมืองดิจิทัลไว้ว่า เป็นเรื่องที่พลเมืองในยุคนี้ต้องเรียนรู้และควรจะทำความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ของเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย และที่สำคัญต้องถูกตามหลักของกฎหมายทางเทคโนโลยีดิจิทัล แต่อย่างไรก็ตามการเป็นพลเมืองดิจิทัลนั้นเป็นอะไรที่มากกว่าการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพราะการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลจะต้องเป็นบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติตนเพื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมและรับผิดชอบ ตระหนักถึงความปลอดภัยและไม่เกิดผลกระทบที่ร้ายแรงต่อตนเองและผู้อื่น ความเป็นพลเมืองดิจิทัลอยู่ในคนที่เชื่อมั่นในข้อมูล และพยายามรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ว่า อะไรเกิดขึ้น เกิดขึ้นได้อย่างไร เปลี่ยนข้อมูลให้กลายเป็นสาระและความรู้ การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลจึงเป็นการลงมือทำในทันที และต้องมาพร้อมกับผู้ผู้นำที่พร้อมจะยอมรับความบกพร่องของการลงมือทำ ไม่ใช่ผู้นำที่เร่งรัดให้บุคลากรทำสารพัดโครงการ แต่ทุกโครงการห้ามพลาดเด็ดขาด และมาพร้อมกับการทำงานที่กล้าพลาด โดยไม่แก้ตัว ด้วยเหตุดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความเป็นพลเมืองดิจิทัลเพื่อนำพาคนในสถานศึกษาก้าวไปเป็นบุคคลในศตวรรษที่ 21 ที่มีความเป็นพลเมืองดิจิทัลได้อย่างสมบูรณ์

การพัฒนาพลเมืองของชาติให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล จำเป็นต้องพัฒนาจากสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการเทคโนโลยี สามารถผลักดันการพัฒนาเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนได้ทั้งระบบ อาทิ การพัฒนาครู และการพัฒนานักเรียน นอกจากนี้ ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นพลเมืองดิจิทัลให้แก่ครูและนักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยได้แนวคิดที่วิเคราะห์จากเอกสารและนักวิชาการสู่การสังเคราะห์ ทั้ง 4 องค์ประกอบหลัก และ 12 องค์ประกอบย่อย ดังนี้คือ ด้านการเคารพตนเองและผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วย การใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีมารยาท การเข้าถึงสื่อดิจิทัล และการปฏิบัติตามกฎหมายในการใช้สื่อดิจิทัล ด้านการให้ความรู้แก่ตนเองและผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วย การรู้เท่าทันดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล และการซื้อขายผ่านสื่อดิจิทัล ด้านการปกป้องตนเองและผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วย การรู้สิทธิและความรับผิดชอบทางดิจิทัล การใช้ดิจิทัลอย่างปลอดภัย และการใช้ดิจิทัลโดยไม่ส่งผลเสียต่อสุขภาพและพละการอนามัย และด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ซึ่งประกอบด้วย การเลิกทำงานแบบไซโล การทำงานร่วมกันโดยใช้เครื่องมือดิจิทัล และการส่งเสริมการรับความเสี่ยง เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาแก่ผู้บริหารให้มีความพร้อมในการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล มีคุณค่าต่อการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และสามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง และระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 587 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสหวิทยาเขตปิยมิตร

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 234 คน โดยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของ Cohen, Manion and Morrison (2011 : 147) และเมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้วใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนบุคคล มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ ตำแหน่ง และระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขต ปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การเคารพตนเองและผู้อื่น การให้ความรู้แก่ตนเองและผู้อื่น การปกป้องตนเองและผู้อื่น และการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล จำนวน 40 ข้อ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดตามแบบวัดโดยวิธีของ Likert

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) และดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence -IOC) ได้ค่าตั้งแต่ 0.60 - 1.00

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try -out) กับครูในโรงเรียนสหวิทยาเขต ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item total correlation) พบว่ามีค่า .36-.74 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเป็นรายด้านและทั้งฉบับ โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient alpha) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .96

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ ส่งถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา 5 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษานี้ จากนั้นส่งลิ้งค์แบบสอบถามออนไลน์ จำนวน 234 ฉบับ ไปยังกลุ่มตัวอย่าง คือครูในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผู้วิจัยตรวจสอบการตอบแบบสอบถามออนไลน์จากกลุ่มตัวอย่าง ครบตามจำนวน 234 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

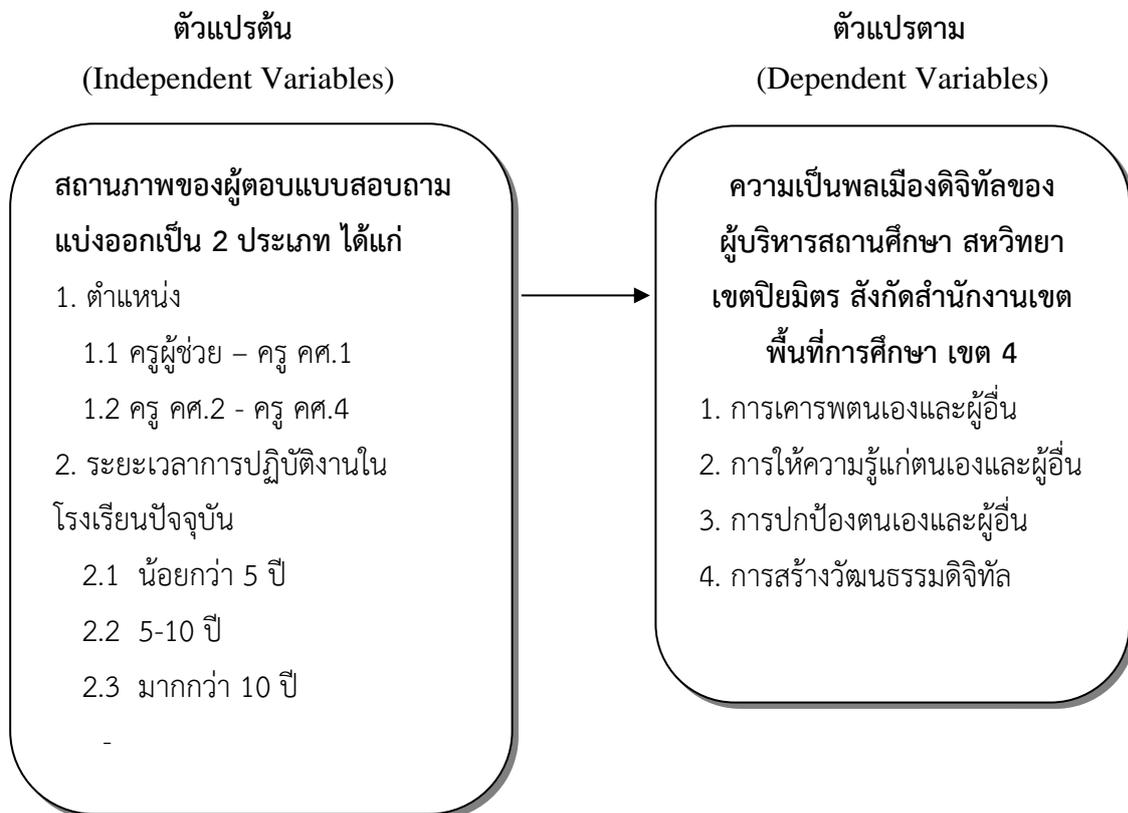
1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเพื่อประมวลข้อมูลในตอนต้นที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ตำแหน่ง และระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน มาแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ค่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปทุมมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง โดยการทดสอบค่าที (t-test for Independent sample) และจำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance : ANOVA) ถ้าพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงนำค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ใช้การทดสอบโดยวิธีเชฟเฟ้ (Scheffé's Post-hoc Comparison)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค่าความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปทุมมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 4 จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการประเมินความคิดเห็นของครูที่มีต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปทุมมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของครูที่มีต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปทุมมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ในภาพรวมและรายด้าน

ความเป็นพลเมืองดิจิทัล	(n=234)		
	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการเคารพตนเองและผู้อื่น	4.31	0.56	มาก
2. ด้านการให้ความรู้แก่ตนเองและผู้อื่น	4.10	0.69	มาก
3. ด้านการปกป้องตนเองและผู้อื่น	4.03	0.72	มาก
4. ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล	4.06	0.77	มาก
รวม	4.12	0.65	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปทุมมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = .65) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการเคารพตนเองและผู้อื่น ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = .56) รองลงมาคือ ด้านการให้ความรู้แก่ตนเองและผู้อื่น ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = .69) และการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = .77) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปทุมมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง และระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน รายละเอียดดังตาราง 2 และ 3

ตาราง 2 การเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปทุมมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง

ความเป็นพลเมืองดิจิทัล	ตำแหน่ง				t	p
	ครูผู้ช่วย-ครู คศ.1		ครู คศ.2-ครู คศ.4			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. ด้านการเคารพตนเองและผู้อื่น	4.21	0.62	4.41	0.48	-2.620*	.009
2. ด้านการให้ความรู้แก่ตนเองและผู้อื่น	4.10	0.74	4.10	0.68	0.040	.968
3. ด้านการปกป้องตนเองและผู้อื่น	4.09	0.73	3.98	0.71	1.238	.217
4. ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล	4.10	0.79	4.03	0.74	0.747	.456
รวม	4.13	0.69	4.13	0.63	0.017	.986

*p < .05

จากตาราง 2 ครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปทุมมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเคารพตนเองและผู้อื่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีตำแหน่ง ครู คศ.2-ครู คศ.4 มีความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย - ครู คศ.1 นอกนั้นไม่แตกต่าง

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปทุมมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน

ความเป็นพลเมืองดิจิทัล	ระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน						F	p
	น้อยกว่า 5 ปี		5-10 ปี		มากกว่า10ปี			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. ด้านการเคารพตนเองและผู้อื่น	4.23	.55	4.19	.63	4.52	.45	8.764*	.000
2. ด้านการให้ความรู้แก่ตนเองและผู้อื่น	4.03	.63	3.98	.82	4.27	.60	3.934*	.021
3. ด้านการปกป้องตนเองและผู้อื่น	4.04	.65	3.92	.87	4.12	.65	1.451	.236
4. ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล	4.10	.72	3.93	.89	4.16	.69	1.575	.209
รวม	4.09	.61	4.01	.77	4.27	.56	3.229*	.041

*p < .05

จากตาราง 3 ครูที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบันต่างกันมีความคิดเห็นต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเคารพตนเองและผู้อื่น และด้านการให้ความรู้แก่ตนเองและผู้อื่นแตกต่างกัน นอกนั้นไม่แตกต่าง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 4 มีประเด็นที่น่าสนใจ สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการประเมินความคิดเห็นของครูที่มีต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ให้ความสำคัญในเรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัล อันเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีปัจจุบันและที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความตื่นตัว เรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เป็นผู้บริหารในยุคดิจิทัล และตระหนักถึงความเป็นพลเมืองดิจิทัล สอดคล้องกับ Mike Ribble (2011: 15) ที่ว่าพลเมืองในยุคดิจิทัลต้องเรียนรู้และควรจะทำความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ของเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย และที่สำคัญต้องถูกตามหลักของกฎหมายดิจิทัล แต่อย่างไรก็ตามความเป็นพลเมืองดิจิทัลนั้นเป็นอะไรที่มากกว่าการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพราะการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลจะต้องเป็นบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติตนเพื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมและรับผิดชอบ ตระหนักถึงความปลอดภัย และไม่เกิดผลกระทบที่ร้ายแรงต่อตนเองและผู้อื่น และสอดคล้องกับ Chris A. Suppo (2013 : 97) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นตรงกันว่า การสอนความเป็นพลเมืองดิจิทัล โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ความเป็นพลเมืองดิจิทัลเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการเคารพตนเองและผู้อื่น พบว่า ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารปฏิบัติตนด้านการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีมารยาท การเข้าถึงสื่อดิจิทัล และการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการสื่อสารดิจิทัล สอดคล้องกับเศกสรร สกนธวัฒน์ (2560 : 3) พบว่า กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยตามแนวคิดการสร้างนักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล คือยกระดับการบริหารเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความเคารพต่อตนเองและผู้อื่นในโลกดิจิทัล แต่ไม่สอดคล้องกับปอส์ ไกรวิญญู และบัญชา ชลาภิรมย์ (2560 : 25) พบว่า ด้านการเคารพตนเองและผู้อื่น ในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการสื่อสารดิจิทัลนั้นเป็นจุดอ่อน และมี

ข้อเสนอแนะว่า ควรศึกษาเรื่องนี้เพื่อที่จะไม่กระทำผิดกฎหมายดิจิทัล โดยการพัฒนาครูและนักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัลในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการสื่อสารดิจิทัล ผลการวิจัยที่ไม่สอดคล้องกัน อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีบริบทต่างกันระหว่างโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนรัฐบาล ทำให้ส่งผลกระทบต่อ การแสดงความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลต่างกัน

1.2 ด้านการให้ความรู้แก่ตนเองและผู้อื่น พบว่าความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการรู้เท่าทันดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล และการซื้อขายผ่านสื่อดิจิทัล สอดคล้องกับต้องตา จำเริญใจ (2561 : 18) พบว่า 1) ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 2) ผลการเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับชนัญสรารณพ ฌ อยธยา (2560 : ออนไลน์) พบว่าระดับการรู้เท่าทันการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มระดับปานกลาง ร้อยละ 54.5 ส่วนกลุ่มระดับสูงมีเพียงร้อยละ 14.75 กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ที่อาจเกิดผลกระทบทางลบในระดับน้อยที่สุด ส่วนใหญ่เป็นการใช้สื่อออนไลน์มากเกินไปจนกระทบต่อสุขภาพ ต่อการงานหรือการเรียน และทำให้ขาดการติดต่อแบบเผชิญหน้ากับบุคคลใกล้ชิดเป็นเวลานาน ส่วนพฤติกรรมการสื่อสารที่สะท้อนความเป็นพลเมืองดิจิทัลในสังคมประชาธิปไตย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทในการตรวจสอบสังคมน้อย และคาดหวังให้สื่อมีบทบาทตรวจสอบสังคมและสร้างสรรค์สติปัญญาแก่ประชาชนมากขึ้น ผลการวิจัยที่ไม่สอดคล้องกันอาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีความต่างกันทั้งด้านวัยวุฒิและคุณวุฒิ ส่งผลให้มีความความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดิจิทัลต่างกัน

1.3 ด้านการปกป้องตนเองและผู้อื่น พบว่าความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนโดยไม่ละเมิดสิทธิ และไม่สร้างความเสียหายแก่ผู้อื่น ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครู บุคลากรและนักเรียนได้ตระหนักถึงสิทธิ เสรีภาพ และความรับผิดชอบทางดิจิทัล รวมทั้งผู้บริหารจัดให้มีเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเพียงพอ รวมทั้งการบำรุงรักษาอุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัลและระบบเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับปอส์ ไกรวิญญ์และ บัญชา ชลาภิรมย์ (2560 : 21) พบว่าสภาพปัจจุบันของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น โรงเรียนและสมาคมควรจัดทำแผนให้สอดคล้องกับการนำกลยุทธ์เร่งรัดพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ด้านการปกป้องตนเอง และผู้อื่น แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารยังมีความต้องการพัฒนาในด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัล และจากสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัลโดยภาพรวมอยู่ในระดับ

มาก นอกจากนี้และยังสอดคล้องกับกรรณก แชดวง และคณะ (2561 : 32) พบว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำตามกฎบนโลกดิจิทัลและพฤติกรรม ได้แก่ การเคารพผู้อื่นบนโลกดิจิทัลมากที่สุด คือเจตคติที่ดีต่อการเป็นพลเมืองดีบนโลกดิจิทัล ($\beta = .32, .45$) และตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมบนโลกดิจิทัลและพฤติกรรมมารับผิดชอบบนโลกดิจิทัลมากที่สุด คือบุคลิกภาพแบบเปิดใจรับประสบการณ์ ($\beta = .39, .28$) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน ดังนั้นโรงเรียนควรส่งเสริมนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนด้านการใช้สื่อดิจิทัล โดยเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝังและพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเป็นพลเมืองดีบนโลกดิจิทัล และบุคลิกภาพแบบเปิดใจรับประสบการณ์ ที่จะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเป็นพลเมืองดีบนโลกดิจิทัลเพิ่มขึ้นต่อไป

1.4 ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล พบว่าความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารส่งเสริมให้เกิดการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างโปร่งใสระหว่างกลุ่มงานบริหาร และเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นในการใช้สื่อดิจิทัล เพื่อให้ครูเห็นคุณค่าและสามารถที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Hollandsworth, Dowdy and Donovan (2011 : 37-47) พบว่าการที่จะปลูกฝังความเป็นพลเมืองดิจิทัลนั้นควรที่จะเริ่มปลูกฝังตั้งแต่ระดับอนุบาลจนกระทั่งระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อของโรงเรียน (School Media Specialist) ซึ่งเป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนทุกระดับชั้น

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง และระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน พบว่า

2.1 ครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเคารพตนเองและผู้อื่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีตำแหน่ง ครู คศ.2-ครู คศ.4 มีความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย - ครู คศ.1 นอกนั้นไม่แตกต่างสอดคล้องกับวรรณกร พรประเสริฐ และรักษิต สุทธิพงษ์ (2562 : 29) พบว่า นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีความเป็นพลเมืองดิจิทัลอยู่ในระดับดี จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 26.21 ระดับพอใช้ จำนวน 338 คน คิดเป็นร้อยละ 35.58 และระดับปรับปรุง จำนวน 363 คน คิดเป็นร้อยละ 38.21 และความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเมื่อเปรียบเทียบตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และกลุ่มคณะวิชา พบว่ามีความเป็นพลเมืองดิจิทัลไม่แตกต่างกัน ภาพรวมมีความสอดคล้องกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านการเคารพตนเองและผู้อื่นแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความต่างกันของกลุ่มตัวอย่างระหว่างครูที่มีตำแหน่ง ครู คศ.2-ครู คศ.4 และครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย-ครู คศ.

1 ทำให้ส่งผลต่อความคิดเห็นต่างกัน ส่วนความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีวัยวุฒิ และคุณวุฒิใกล้เคียงกันส่งผลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดิจิทัลไม่ต่างกัน

2.2 ครูที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบันต่างกันมีความคิดเห็นต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเคารพตนเองและผู้อื่น และด้านการให้ความรู้แก่ตนเองและผู้อื่นแตกต่างกัน นอกนั้นไม่แตกต่าง อาจเป็นเพราะครูที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน มากกว่า 10 ปี ให้ความสำคัญในความเป็นพลเมืองดิจิทัล เพราะความรักความผูกพัน และความรู้สึกรักการเป็นเจ้าของในสถานศึกษาที่เกิดขึ้นภายในองค์กร และมีความปรารถนาที่จะมีวัฒนธรรมองค์กรที่ดีอย่างยั่งยืน จึงทำให้มีระดับความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน น้อยกว่า 5 ปี และ 5-10 ปี สอดคล้องกับ Jeremy Riel (2012 : 187) พบว่า พลเมืองดิจิทัลที่มีความรอบรู้ที่เป็นความเข้มแข็งของทักษะพลเมืองดิจิทัล จะสนับสนุนการเสริมอำนาจแก่สมาชิกในการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม กิจกรรมทางการเมือง และมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมออนไลน์ สอดคล้องกับ Al-Zahran (2015 : 88) พบว่านักศึกษาโดยทั่วไปที่มีระดับสูงในเรื่องการรับรู้ทัศนคติทางอินเทอร์เน็ต ความสามารถของตนเองด้านคอมพิวเตอร์ และความเป็นพลเมืองดิจิทัลโดยเฉพาะในแง่ของการเคารพตนเอง และผู้อื่นบนโลกออนไลน์ จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ตนเองและการเชื่อมต่อกับคนอื่นๆ ทางออนไลน์มากกว่านักศึกษาที่มีทักษะน้อย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากสิ่งที่ได้จากงานวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นทักษะด้านการปกป้องตนเองและผู้อื่น เช่น ความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้ครอบคลุมทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สิทธิทางดิจิทัล และความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นสิทธิเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารกับคนอื่นๆ ในโลกดิจิทัลด้วยความรับผิดชอบ ไม่ละเมิดสิทธิ์ของผู้อื่น 2) การใช้ดิจิทัลอย่างปลอดภัย คือการป้องกันการควบคุมภัยจากโลกดิจิทัล เพื่อความปลอดภัย เช่น การป้องกัน Virus การ Back up ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ของสถานศึกษา การป้องกันข้อมูลส่วนตัว เป็นต้น และ 3) การใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีสุขภาวะทางกายทางใจ คือความปลอดภัยทางสายตา ความเครียด การเสพติดโลกดิจิทัล

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นกระบวนการการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลในสถานศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและรูปแบบจากวิถีที่เคยปฏิบัติกันมาในองค์กร เช่น งานล่าช้า การทำงานไม่

เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความไม่แบ่งปันในข้อมูล การต่อต้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งนี้ผู้บริหารควรใช้วิธีการกระตุ้นให้เกิดแรงผลักดันเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงใน 3 ประเด็นได้แก่ การเลิกทำงานแบบไซโล (Break Down Silos) ที่ไม่มีการแบ่งปันข้อมูลภายในองค์กร ต่างคนต่างทำ ผู้บริหารควรลดการตัดสินใจแบบระบบราชการ และมุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการที่ดี รวมทั้งการทำงานสร้างทีมงานข้ามฝ่าย (Collaboration)

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนดิจิทัลที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
2. ควรมีการศึกษาองค์ประกอบความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
3. ควรมีการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล
4. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรกนก แหวง และคณะ. (2561). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). *แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- ชญูสร อรณพ ญ อยุธา. (2560). การรู้เท่าทันการสื่อสารกับการขับเคลื่อนวาระปฏิรูปสังคมไทยในยุคดิจิทัล. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2563. แหล่งที่มา: <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/DPUSuthiparithatJournal/article/view/243694>.
- ต้องตา จำเริญใจ. (2561). *ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปอส์ ไกรวิญญู และบัญชา ชลาภิรมย์. (2560). *กลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล*. วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วรรณกร พรประเสริฐ และรักชิต สุทธิพงษ์. (2562). *ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ*. การค้นคว้าอิสระ. สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- เศกสรร สกนธวัฒน์. (2560). *กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยตามแนวคิดการเสริมสร้างนักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล*. วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2562). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Al-Zahran, A. (2015). *Toward Digital Citizenship: Examining Factors Affecting Participations and Involvement in the Internet Society among Higher Education Students*. International Education Studies.
- Chris, A. Suppo. (2013). *Digital Citizenship Instruction in Pennsylvania Public School: School Leaders experienced beliefs and current practices*. Doctor of Education, Indiana University of Pennsylvania.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research Methods in Education*. (7th ed.). London: Routledge.
- Eric, S., and Jared, C. (2014). *The New Digital Age: Reshaping the Future of People, Nations and Business*. London, UK: John Murray.
- Hollandsworth, R., Dowdy, L. and Donovan, J. (2011). Digital Citizenship in K-12: It Takes a Village. *Techtrends Tech Trends*. 55 : 37-47.
- Jeremy, Riel. (2012). *The Digital Literate Citizen: How Digital Literacy Empowers Mass Participation in the United States*. Georgetown University Washington, D. C..
- Meghan Bogardus Cortez. 2017. Putting a Focus on Media Literacy in the Digital Age. *Online*. Retrieved on 19 January 2021. From: <https://edtechmagazine.com/k12/article/2017/03/putting-focus-media-literacy-digital-age>
- Mike Ribble. (2011). *Digital Citizenship in Schools*. (2nd ed). Printed in United States of America.
- Mike Ribble. (2015). *Digital Citizenship in Schools: nine elements all students should know*. *Online*. Retrieved on 6 October 2020. From: <https://www.digitalcitizenship.net/nine-elements.html>
- UNESCO. (2015). *Fostering Digital Citizenship through Safe and Responsible Use of ICT: A review of current status in Asia and the Pacific as of December 2014*. Bangkok: UNESCO.